

INHOUD

Inleiding: Twee verhalen over Nederland	9
Er is iets gaande in Nederland	9
De individualiserende samenleving	11
De participatiesamenleving	13
De ordening van de samenleving	16
Een individualistisch perspectief op samen	19
1. Ik kan het samen: individuele vrijheid in kleinschalige verbanden	21
De 21ste eeuw is de eeuw van de burger	21
De mens als sociaal wezen	22
De sociale mens in de individualiserende samenleving	26
Naar een radicale individualiteit	31
Meer of minder individualisering?	35
En dus minder staat?	39
2. Maatschappelijk onbehagen: het verlangen naar de menselijke maat	41
We willen klein, dichtbij en persoonlijk	41
De opbouw van de welvaartsstaat en vrije markt	42
Doorgeschoten bureaucrativering en ontmenselijking	47
Doorgeschoten marktwerking en ontmenselijking	52
Ontmenselijking in maatschappij en economie	54
De mens centraal	57
Klein is het nieuwe groot	59
3. De maatschappij dat zijn wij: klein, dichtbij en persoonlijk	61
Kleine bewegingen, grote patronen	61
De sociale doe-het-zelver	62
Ordening via persoonlijke relaties	66
Terug naar de menselijkheid	71
Het 'oude' maatschappelijke middenveld: kiemen van verandering	73

Het maatschappelijke domein vermaatschappelijkt	77
De mens weer centraal	78
4. De economie van de mens: creativiteit, kennis en vertrouwen	79
It's the economy, stupid	79
Naar een ondernemende, overvloedige en duurzame samenleving	80
Human en social capital op de werkvloer	83
Samenwerking tussen bedrijven en consumenten	87
Dialogoog over duurzaamheid	90
De economie van de mens	91
5. De staat van de menselijke maat: ruimte voor menselijk verschil	93
Meer ruimte voor de burger	93
De onmisbare staat én samenleving	94
Relaties in het maatschappelijke domein van mensen onderling	98
Relaties in het politieke domein van staat en burger: besluitvorming	101
Relaties in het politieke domein van staat en burger: uitvoering van beleid	104
Ruimte voor menselijk verschil	108
Afsluiting: Van opgelegde naar oprechte participatie	109
Noten	117
Lijst met interviews en groepsgesprekken	123
Literatuur	125
Verantwoording	135